

Nr 5 Maj 1993

Redaktör: Birgitta Ottosson

Ansvarig utgivare: Germund Johansson

FÖRSIKTIG OPTIMISM PÅ BOLAGSSTÄMMAN

I vackert vårväder och till taktfasta toner av Orrefors musikkår anlände deltagarna till årets bolagsstämma. Det blev toppnotering i närvarande aktieägare, över 100 prickades av i röstlängden.

Trots enträgen inbjudan, hade inte många anställda "icke aktieägare", hörsammat kallelsen.

Incentives VD Mikael Lilius inledde och valdes till ordförande för stämman. De formella valen till styrelsen och revisorer var snabbt avklarade. Det blev omval på samtliga poster. 1993 års styrelse är alltså densamma som framgår av årsredovisningen för förra året.

VDs redogörelse

Göran Bernhoff redogjorde för de händelser som påverkat gruppen under 1992. Trots sjunkande omsättning uppnåddes målet att vända förlust till vinst. Det skedde genom besparingar och rationaliseringar och genom omfattande produktutvecklings- och marknadsföringsinsatser.

Omsättningen sjönk med 3% jämfört med 1991, men resultatet plus 5,1 mkr visar att kostnaderna har kunnat minskas snabbare än försäljningen gått ner.

– Avkastningen, 10% på sysselsatt kapital är inte tillfredsställande. Målet är att ligga över 20% inom de närmaste åren, sade Göran Bernhoff.

Investeringar

Investeringarna på 34 mkr har satsats dels på bruken och dels för att starta Orrefors Kosta Boda-butiker i Australien. Hälften av beloppet har använts till att köpa en fastighet, som vi hyrt tidigare för vårt amerikanska dotterbolag, i New Jersey, USA.

Strategisk inriktning

Företagets strategiska inriktning har utarbetats under året. Många anställda har deltagit i arbetet och alla har också fått broschyren där inriktningen finns inskriven. Kvalitetshöjning och allt tydligare särprägel på våra produkter är viktiga mål att arbeta mot.

Nytt företagsnamn

VDs förslag till ändrat företagsnamn från Orrefors AB till Orrefors Kosta Boda AB togs enhälligt av stämman. Namnet Orrefors Kosta Boda gäller det juridiska bolaget. Varumärkesnamnen Orrefors och Kosta Boda lever kvar oförändrade med sina resp symboler och logos.

Framtiden

Försiktig optimism präglade VDs bedömning av möjligheterna för 1993. Efter fyra månader har faktureringen för hela gruppen ökat med 3% jämfört med 1992.

– Bland de faktorer som påverkar vårt företags utveckling överväger för närvarande de positiva, sa VD.

– Det är därför min bedömning att resultatet efter kapitalkostnader kommer att förbättras under 1993.

Frågestunden var snabbt avklarad. Få frågor ställdes till VD. En av aktieägarna nöjde sig med att konstatera att man äger Orreforsaktien mer med hjärtat än med hjärnan, eftersom ingen utdelning skett på två år. Mikael Lilius gav ett mycket diplomatiskt svar på frågan om hur det skulle bli för 1993.

Gästtalare

Inez Svensson, rektor för Konstfack i Stockholm, var årets gästtalare.

Hon pekade på hur betydelsefullt ett "gott designklimat" är för framgång. På 50-talet fanns det. Vad var det som gjorde det gott då och kan vi få tillbaka det?

Hon berörde också det viktiga samarbetet med stipendiater, mellan Konstfack och Orrefors.

En av aktieägarna hade ställt en fråga till VDom trender och Inez Svensson hakade på VDs svar med att säga:

– Orrefors Kosta Boda ska sätta trenden. Strömningarna ska ni känna av, men ni måste själva kunna leda trender.

Det nya företagsnamnet ska registreras hos Patent- och Registreringsverket. Logo och grafisk utformning är under arbete. Mer information kommer att lämnas så snart arbetet är klart.

MONICA BACKSTRÖM - 30 ÅR MED GLAS!

Så har Smålands museum kallat den utställning som jubilerande Monica inviger den 13 juni.

När Erik Rosén på Boda kallade ner henne från Stockholm, på 60-talet, blev hon snabbt uppmärksam för sina självständiga och överraskande former och kombinationer. Det var Popmodets tid och Monica skapade, vid sidan av glaset, också kläder i egen regi och hade visningar både på Sidenhuset i Stockholm och i Småland. Prästen

DUKAT FÖR TURISTER I KOSTAS UTSTÄLLNINGSHALL

Inför den väntade anstormningen av turister har man dukat upp åtta "formgivarbord" i utställningshallen. På alla bord finns produkter som kan köpas i Kosta Bodas turistshopar. Tanken är att åskådaren ska få inspiration att handla ännu mer vid upptäckten av hur läckert det kan ta sig ut. Utom det ordinarie sortimentet har varje formgivare tre unikat utställda i anslutning till borddukningarna.

i Algutsboda förfasade sig över synden som hade kommit till bygden i form av kort-korta kjolar.

– Till slut blev det för splittrat, säger Monica och jag koncentrerade mig på glaset.

En stor inspirationskälla är naturen. Rymden, magi och mytologi är andra. Hon har gjort glasägg på halmbädd och svampar i mossa, rymdraketer och voodooockor, grekiska amforor och föremål som skulle kunna vara uppgrävda direkt ur jorden.

Den gustavianska tiden, 1700-talet och Mozarts musik har påverkat skaparandan på senare tid. Till Kostas Jubileumsutställning, Edition 1992, gjorde Monica tre praktburkar, som förbinder de gamla hantverkstraditionerna med vår tid. Ett helt program har hon sedan utvecklat i den andan "Gustaviana" som innehåller både

kannor, skålar, vaser och glas att dricka ur.

I många offentliga byggnader kan man hitta utsmyckningar som Monica gjort. Senaste arbetet som är på gång är "Landskap" för Institutionen för Naturvetenskap på Högskolan i Kalmar.

Utställningen på Smålands museum i Växjö pågår mellan den 13 juni och 29 augusti. Den omfattar allt från barnteckningar och arbeten från Konstfackstiden till glas och offentliga utsmyckningar.

I samband med utställningen producerar Smålands museum en bok i samarbete med Carlssons förlag och redaktören Margareta Artéus. En film spelas in just nu som ska spegla formgivarens vardagsliv, både vid ritbordet och i hyttan.

Vas Gustaviana av Monica Backström. Ett fint exempel på lyckad vidareutveckling från ett unikat - praktburk för Edition 1992 - till en produkt för det ordinarie sortimentet. Annonser i Feminas juninummer. Utkommer omkr den 20 maj.

Ett exempel på dukningarna i utställningshallen i Kosta. "Amazon" av Gunnel Sahlin.

GLASKLART SAMARBETE I KRISTALL

Under ett par års tid har man arbetat med ett projekt för att förnya Kosta Bodas kristallsortiment genom att utnyttja produktionskapacitet i Orrefors.

Behovet av ett "GLASKLART" program för Kosta Boda har fått en bra lösning, tycker Vivianne Sjölin som är konsult i produktutvecklingsfrågor i Kosta Boda.

– Tillverkningskapaciteten för kristall i Kosta är liten och fullbelagd, medan Orrefors har ledig kapacitet som vi kan utnyttja.

Samarbetet mellan produktutvecklare, formgivare och tekniker har gått mycket bra, tycker de inblandade.

Där centrifugeringstekniken har utnyttjats har man kunnat göra tjocka, kraftiga former med mycket glas i. Produkter som inte kan göras i en helt manuell tillverkning.

– Idén är att varje formgivare gör kristall utifrån sitt eget uttryck. Den utgångspunkten har visat sig vara förlösande och har bidragit till att skapa många spännande former, säger Vivianne.

Hans-Göran Samuelsson, Kosta och Jan-Erik Sjöstrand, Orrefors har arbetat med formarna.

I CAD-teknik har Mekan&Modell gjort ritningar till formar bl a för Anna Ehrners skålar.

FIMPAT I SANDVIK

Fr vänster: Gunnel Walter, Gösta Gustavsson och Ros-Marie Ericsson., Ingrid Engdahl.. Saknas på bilden gör Inger Eliasson.

Den här glada kvartetten, som jobbar i förädlingsavdelningen på Sandvik, har övervunnit sin last och lyckats sluta röka. Det har inte gått utan vända, och det hade heller inte gått utan plåster. Inger blev inspirerad av att en arbetskamrat hade varit rökfri under flera år.

– Jag rökte ung 40 cigaretter om dagen och det var alldeles för mycket, säger Inger. Jag fick höra talas om nikotinplåster och fick sådana av läkare. Under en tre-veckorsperiod trappade jag ner från 21 mg till 7 mg och jag kände snabbt att de hjälpte. Plåstren verkade lugnande och jag ville verkligen sluta. Det är mer än ett år sedan nu.

Lite undan för undan har fler på Sandvik försökt sluta röka. Många har återfallit i synd, men de som är med på bilden har klarat det. Den senaste i det rökfria gänget har hållit uppe sedan i februari.

Dessa viljestarka personer vill gärna utmana andra att följa exemplet. Plåstret är dyrt, men väl värt pengarna. Man tjänar in det många gånger om och man mår mycket bättre.

Till "kristallprogrammet" har varje formgivare gjort ett bord. Borden är i olika form och material. Det kan vara trä, plåt eller sten. Gemensamt för dem är att de har fått ben av glas, som Göran Wärfv har formgivit.

Tv. Anna Ehrners bord med kristall tillverkad i Orrefors.

Gunnel Sahlin

har fått ett fint stipendium. Det är Sv Frimurare Ordens loge Den Nordiska, som gett Gunnel ett stipendium på 50 000 kronor. Det fina med det här stipendiet är att man inte kan söka det, man blir utvald. – Urvalsmetoderna vet jag inte något om, säger Gunnel, men Oiva Toikka, professor på Konstfack i Stockholm är expert i sammanhanget och det är förmodligen han som väljer ut glasformgivare till stipendiet. Det är i sin helhet ett stipendium som delas av många och omfattar hela 500 000 kronor.

Gunnel tänker göra en resa till Indien vid jultiden. Det är Indiens rika kultur, arkitekturen, färgerna, det annorlunda livet som lockar mest.

– Det blir en resa för att fylla på förråden med ny inspiration, säger en glad Gunnel.

Grattis och lycka till! Säger vi.

PROJEKT FÖRÄDLING -93 I ORREFORS

Det här projektet har startats för att man ska hitta metoder att i större utsträckning kunna arbeta över avdelningsgränserna inom förädlingen i Orrefors samt att få fram underlag till lönsamma investeringar. Man gjorde först en probleminventering för varje avdelning, som nu har delprojekt att arbeta med.

Sex olika grupper finns:

Robotslip-, planslip-, dekorslip-, syraputsgrupp och syning- lager in. I vart och ett av projekten ingår personal från resp avdelning.

Man kommer att undersöka metoder, utrustning m m för att hitta förslag till lösningar på de problem som kan finnas. I några fall har man redan utrett problemet och har förslag till lösning. Då är det projektgruppens uppgift att se till att det blir genomfört.

Projekten ska vara kostnadsberäknade och det ska finnas en tidsplan.

Anders Davidsson är projektledare. Vi kommer tillbaka med en rapport när projektet är genomfört.

KEMIKALIER

Det finns en kemikalie grupp i vårt företag. Den har bl a till uppgift att se till att inga nya kemikalier köps in till företaget utan att de först har godkänts av kemikaliegruppen.

Ett kemikalierregister finns hos Anders Davidsson. Dit ska varje bruk och avdelning rapportera in förändringar i sitt kemikalieinnehav.

Just nu kompletteras registret med ny varuinformation från alla våra leverantörer av produkter som innehåller kemikalier.

Gruppen arbetar med att ta fram ett enhetligt program för städnings-, rengörings- och tvättprodukter för hela företaget. Det görs bl a för att bättre kunna undvika hudproblem hos den personal som handskas med rengöringsprodukter.

SKA VI FÖRÄNDRA GLASBLÅSARPIPAN?

hade vi som rubrik i februari numret 1992.

Vi frågade Per-Olof Persson, hur långt man har hunnit i arbetet med glasblåsarpipans nya utförande.

– Den främsta orsaken till att vi har arbetat med en förändring av pipan är att några glasblåsare har haft besvär av krom-nickelallergi.

Nu har vi arbetat fram en pipa som är tillverkad i aluminium. Bara puntleden är av stål. Pipan har ett avtagbart munstycke av plast.

I hyttan i Orrefors upptäckte man att allergibesvärerna försvann under testperioden. Aluminiumpipan är lättare än den traditionella stålpipan. Det är också bra ur arbetsmiljösynpunkt. Tunga lyft är ju ett bekymmer vid tillverkning av tunga bitar i hyttan.

– I början hade man lite problem med att pipan läckte luft i skarven mellan stål- och aluminiumdelarna. Det har vi kommit till rätta med nu, berättar arbetsledaren Stig Svensson.

Mjukt och tandvänligt är det nya munstycket i plast. Inga fler utslagna tändar hädanefter.

Så småningom hoppas man att komma så långt att var och en har sitt eget munstycke att blåsa i.

– Än är inte utvärderingen av testerna klar, men vi är optimistiska och tror att den nya pipan ska kunna fungera bra i vår produktion, säger Per-Olof.

FÖRBUD

mot hantering av produkter som innehåller ozonförstörande ämnen inom Orrefors Kosta Boda.

Det är lagstiftningen i USA som kräver att på alla produkter som säljs i landet ska finnas angivet om något ozonförstörande ämne ingår i produkten, eller om sådant ämne använts i samband med tillverkningen.

Vi måste därför hålla de produkter, och processer som tillverkar produkter och som vi exporterar till USA, fria från sådana ämnen. Ersättning för ozonförstörande ämnen finns som vi kan använda istället.

PERSONAL

Pensionärer

Den 1 juni är pensions-datum för **Weine Johansson** som har arbetat i träform-verkstaden i Orrefors sedan december 1966. **Weine** tog ut semester före pensioneringen och har redan börjat sin ledighet.

Under maj lämnar **Mairon Gunnarsson** företaget med förtidspension.

Mairon har arbetat på Lager-in sedan 1970.

Personalläge

Under första kvartalet 1993 har antalet anställda i moderbolaget minskat med 28 personer.

Antalet anställda den 31/3 var 860. Motsvarande siffra för koncernen var 1152 personer.

Frånvaron i moderbolaget har sjunkit med 1,0 procent jämfört med 1992 och låg den 31/3 på 13,6 procent. F n är vi alltså vid fyraårsplanens mål; mindre än 15 procents frånvaro.

EL-AVBROTT I SANDVIK

Lördagen den 8 maj samverkade många olyckliga omständigheter till att 12 elugnar stöcknade i Sandviks hytta.

Troligen var det ett åskväder som orsakade det hela. Ingen i Hovmantorp har dock hört åskmuller eller sett någon blix. En liten blinkning i lamporna är allt som har märkts.

Larmet slogs också ut så det kom ingen signal till jourhavande.

– Det här är ju väldigt besvärligt för oss. Vi behöver all vår kapacitet för att klara produktionen. Vi arbetar för fullt med att reparera skadorna. I bästa fall är vi i full gång igen om ca 14 dagar, någon gång under vecka 21, säger Sam Wadin.